

Ewa Szkie-Czech

Wyższa Szkoła Handlowa we Wrocławiu

INFORMACJA STATYSTYCZNA W ZASILANIU ORGANIZACJI PRZEDSIĘBIORSTWA ZORIENTOWANEGO PROCESOWO

1. Wstęp

Globalizacja rynków i konkurencji, wspomagana niespotykaną w dotychczasowej historii gospodarczej dynamiką rozwoju technologii w ogóle, a teleinformatycznej w szczególności (Internet), zbliża do siebie rynki świata, a problematykę konkurencji czyni priorytetową dla przedsiębiorców i usługodawców niezależnie od ich geograficznej lokalizacji. Za sprawą integracji unijnej państw Europy, rynek europejski zacieśnił się jeszcze bardziej, a obszary transgraniczne państw zjednoczonych w wyniku Traktatu z Schengen zintegrowały w praktyce nie tylko rynki przygraniczne, ale i strategie współdziałania gospodarczego oraz rozwoju stref pogranicza. Granica państwa dla tych regionów to już tylko kategoria administracyjna nie stanowiąca bariery dla współpracy gospodarczej, a likwidacja posterunków granicznych to szczególna inspiracja dla sąsiadujących społeczności do uruchamiania szczególnego rodzaju potencjału gospodarczego ulokowanego w strefach sąsiedztwa.

Globalizacja, Unia Europejska i układ z Schengen wraz z poziomem rozwoju technologii teleinformatycznych coraz szerzej dostępnej tworzą arenę gospodarowania nowej generacji, a wzrastający poziom konkurencji rodzący trudności w tej sferze lansuje pozaproductowe metody konkurencji oraz niematerialny charakter zasobów. W tych warunkach zyskały znaczenie: niekonwencjonalne metody organizacji, zarządzania (model procesowy wypiera funkcjonalny) oraz realizacji łańcucha wartości rynkowej (outsourcing, alianse wypierają samoobsługę), kompetencje zasobów ludzkich, celność planowania wraz z ekstrapolacją trendów społeczno-gospodarczych, gospodarcza skuteczność menedżerskich decyzji oraz decydentów administracji publicznej zarządzających rozwojem regionów (w tym transgranicznych) i decydujących o alokacji środków publicznych.

Skuteczność wymienionych kategorii w praktyce zależy od informacji, którą współczesny wyścig o przestrzeń i pozycję rynkową wypromował na kluczowy za-

sób gospodarowania. Sprawił jednocześnie, że dziś już nie informacja jako taka, lecz jej jakość informacyjna opisana **poziomem wiarygodności** wraz z **przydatnością wielu różnym użytkownikom** zyskała w praktyce status wysoko cennego zasobu.

Przykład obszarów transgranicznych wyraźnie ilustruje siłę gospodarczego znaczenia jakości informacyjnej informacji. Współpraca społeczności przygranicznych, angażująca komplementarne zasoby stron w celu realizacji zintegrowanego rozwoju zdeterminowana jest informacjami, które w analogiczny sposób charakteryzują tożsame zjawiska, problemy i potrzeby społeczno-gospodarcze, występujące po obydwóch stronach granicy. Oznacza to, że przedmiotowa informacja dla swojej porównywalności musi powstawać według tej samej metodologii, opierać się na tych samych kryteriach doboru danych i wielkości próby badawczej itp. Z tej przyczyny współpracę rozpatrywanych obszarów w praktyce musi poprzedzać analiza zasobów informacyjnych obejmująca: przegląd danych i informacji wzajemnych, ocenę ich zakresu informacyjnego, a następnie selekcję wydzielającą dwie grupy informacji przydatnych współpracy: grupę pierwszą – informacji adekwatnych, tj. porównywalnych (tożsamy), i grupę drugą – informacji nieadekwatnych, tzn. nieporównywalnych, ale ważnych dla wzajemnej współpracy i z tej przyczyny wymagających sprowadzenia ich do poziomu porównywalności. Dla tych ostatnich w praktyce ustala się wspólną metodologię ich pozyskiwania, a z pierwszych tworzy regionalne bazy danych, do których trafiają w przyszłości informacje pozyskane według reguł metodologicznych [Gajda, Szkie-Czech 2008].

Podjęta w artykule problematyka jakości informacyjnej informacji, istotnej dla skuteczności procesów gospodarczych przedsięwzięć oraz menedżerskich decyzji, jest odpowiedzią na potrzeby praktyków gospodarowania, gdyż w dobie nadprodukcji informacji wynikającej z rynku informacji, na którym konkurują „informatorzy”, oraz wciąż jeszcze nie powszechnej umiejętności selekcjonowania, doboru i wykorzystywania informacji do kształtowania rezultatów gospodarowania, obserwuje się niepokojące dla skutków gospodarowania zjawisko, nazwane przez J. Oleńskiego „w prawo” – „informacja gorsza wypiera lepszą” [Oleński 2006].

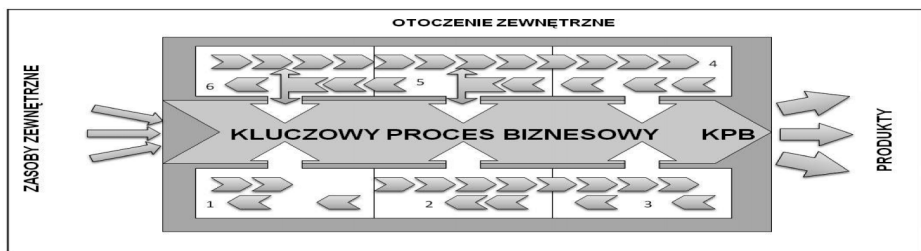
2. Organizacja procesowa w obsłudze współczesnego rynku

Jeżeli tradycyjnie zorganizowane przedsiębiorstwo cechuje hierarchiczność struktury organizacji zbudowanej z wielu specjalistycznych obszarów branżowych, to naczelnym przesłaniem procesowej koncepcji firmy jest zintegrowane spojrzenie na ciąg interdyscyplinarnych czynności i zasobów uczestniczących w określonym działaniu, dla którego sparametryzowane zostały cechy rezultatu końcowego [Cyfert 2006; Grajewski 2003]. Filozofia organizacji procesowej skupia te czynności w jednostce organizacyjnej nazywanej procesem i traktuje przedsiębiorstwo jako sumę procesów celowych, które:

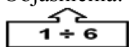
- poziomo przepływają przez organizację gospodarczą,
- stanowią wyodrębnione konfiguracje układów interdyscyplinarnych zasobów i kompetencji,

- tworzą specyficzny, bo dedykowany realizacji celów biznesowych przedsiębiorstwa, zintegrowany model procesów, między którymi zidentyfikowano wzajemne powiązania i relacje, tj. takie związki i zależności, które warunkują jednoczesne tworzenie wartości dla klienta i przedsiębiorstwa [Szkic-Czech 2008].

Rysunek 1 jest schematycznym ujęciem organizacji procesowej, które prezentuje najbardziej ogólny poziom szczegółowości modelu procesów organizacji gospodarczej.

Objaśnienia:

– podprocesy zasilające kluczowy proces biznesowy przedsiębiorstwa wraz z przykładową konfiguracją ich struktury

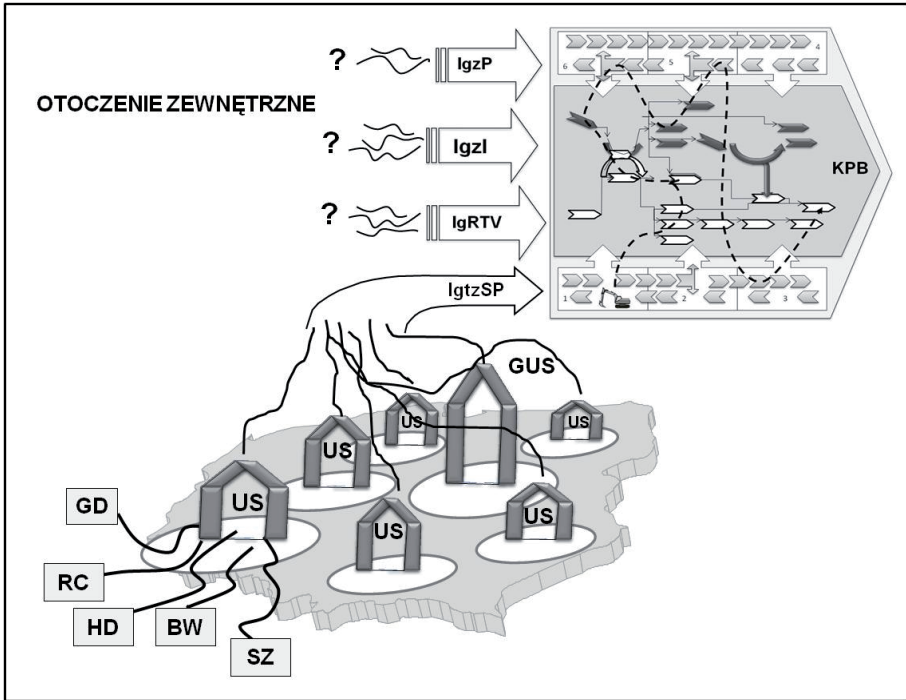
Rys. 1. Schemat ideowy organizacji procesowej

Źródło: opracowanie własne.

Biznesowe funkcjonowanie układu procesów przedsiębiorstwa warunkowane jest w praktyce integracją jego systemu informacyjnego, tworzącego ze środowiska informacyjnego firmy system naczyń połączonych analogiczny do krwioobiegu, który rozprowadza po modelu procesów zewnętrzną i wewnętrzną informację gospodarczą „odżywiając” nimi wszystkie procesy, podprocesy oraz ich składowe. W praktyce środowisko informacyjne firmy integruje się za pomocą wysoko zaawansowanej, zintegrowanej technologii informatycznej i dziedzinowych hurtowni danych, których kompatybilne zasoby stają się wiarygodnymi źródłami informacji gospodarczej tworzonej na potrzeby własne przez przedsiębiorstwo oraz menedżerskiej wiedzy zarządczej powstającej w oparciu o te informacje.

Rysunek 2 w odróżnieniu od rys. 1 jest schematyczną prezentacją wnętrza organizacji procesowej. Ilustruje procesy na niższym poziomie szczegółowości, w tym także przykładowe konfiguracje: procesu kluczowego i procesów wspomagających go. Wskazuje przydatność gospodarczej informacji technicznej, generowanej z automatyki pomiarowej monitorującej przykładowe urządzenie wytwórcze na potrzeby własne przedsiębiorstwa, do jednoczesnego zasilania różnych jego procesów należących do biznesowego modelu procesów firmy. Rysunek 2 przedstawia także współczesne kanały zewnętrznej informacji gospodarczej, które stały się dla użytkowników

ków informacji głównym źródłem charakterystyki bliższego i dalszego otoczenia zewnętrznego. Siła tych źródeł staje się podstawą redefiniowania modeli procesów i systemów wewnętrznego przetwarzania zasobów w organizacjach gospodarczych, po to by reprezentować zdolność kształtowania cech produktów rynkowych zgodnie z zewnętrznymi trendami.

Objaśnienia: **IgzP** – informacja gospodarcza zewnętrzna prasa;
IgzI – informacja gospodarcza zewnętrzna Internet;
IgzRTV – informacja gospodarcza radio i telewizja;
IgtzSP – informacja gospodarcza zewnętrzna statystyki publicznej;
 KPB – Kluczowy Proces Biznesowy;
 US – urzędy statystyczne,
 GUS – Główny Urząd Statystyczny;
 ~~~~~ – korzenie informacji

Rys. 2. Współczesne kanały zewnętrznej informacji gospodarczej

Źródło: opracowanie własne.

O ile informacja zewnętrzna zawiadamia o sytuacji i zjawiskach społeczno-gospodarczych, sygnalizując potrzeby, możliwości i uwarunkowani rynku, o tyle informacja wewnętrzna wytwarzana przez przedsiębiorstwo na potrzeby realizacji głównego procesu gospodarczego w parametrach, za które rynek zechce zapłacić,

sygnalizuje pułap możliwości firmy do nadania jej produktowi cech atrakcyjnych dla obsługiwanego rynku. Informacja wewnętrzna określa również skalę i obszary potencjału rezerwowego w tym zakresie.

W praktyce informacja zewnętrzna prowokuje przedsiębiorstwa do permanentnej rekonfiguracji modelu procesów i zasobów poszczególnych procesów tego modelu. Prowokacja ta, szacowana na podstawie informacji wewnętrznej, wywołuje działania, których celem jest predestynowanie organizacji gospodarczej do nawiązywania dialogu przedsiębiorstwa z rynkiem poprzez parametry dostarczanego produktu lub usługi. Współzależność informacji zewnętrznej i wewnętrznej przedsiębiorstwa oraz siła ich wpływu na kształtowanie struktury modelu procesów organizacji gospodarczej, w tym konfiguracji zasobów procesów, wskazuje na potrzebę rozpatrywania źródeł danych i informacji, ponieważ:

- to źródła danych decydują o jakości informacyjnej informacji, tj. o poziomie wiarygodności informacji gospodarczej i wiedzy zarządczej tworzonej na podstawie tych informacji,
- informacja jako sprawca dekompozycji struktury i działań przedsiębiorstwa musi reprezentować wysoką wiarygodność. W przeciwnym razie degraduje zdolność porozumienia przedsiębiorstwa z rynkiem i podnosi ryzyko gospodarowania podmiotu. W konsekwencji, przesądza o poziomie możliwości operowania przedsiębiorstwa na otwartym rynku i jego pozycji w przestrzeni rynkowej.

3. Źródła informacji gospodarczej a jakość informacyjna informacji

Jeśli przyjąć za Oleńskim [2001], że informacja gospodarcza to wszelka informacja: (a) o systemach procesach i zdarzeniach zachodzących w gospodarce rozumianej jako system społeczno-ekonomiczny, (b) służąca aktywnie ekonomicznym podmiotom do podejmowania decyzji gospodarczych; (c) powodująca skutki ekonomiczne, (d) obiegająca w systemach gospodarczych niezbędna do istnienia i funkcjonowania tych systemów – to priorytetowe znaczenie informacji gospodarczej dla prowadzenia działalności gospodarczej w systemie globalnego rynku i rozwiniętej konkurencji staje się bezdyskusyjne. Wielofunkcyjność informacji gospodarczej, a zwłaszcza siła jej wpływu na: trafność menedżerskich decyzji; sytuację ekonomiczną przedsiębiorstwa; jego miejsce i pozycję w przestrzeni rynkowej w naturalny sposób kieruje uwagę nie tyle na informacje gospodarcze, ile na źródła pochodzenia tych informacji. To oznacza, że kluczową kategorią wpływającą na jakość informacyjną informacji jest ich wiarygodność, która w rzeczywistości: urealnia pozytywne ekonomicznie kontakty podmiotu z rynkiem oraz decyduje o ich płynności, skali i poziomie efektów ekonomicznych, jakie wynikają dla przedsiębiorstw z tych kontaktów, a także o poziomie ryzyka gospodarczego związanego z obsługą potrzeb rynku.

Chociaż teoria informacji klasyfikuje informacje według różnych kryteriów, to źródła informacji można podzielić dwie grupy główne: wewnętrzne i zewnętrzne.

3.1. Wewnętrzne źródła informacji gospodarczej

Przedsiębiorstwa niezależnie od charakteru procesu kluczowego wytwarzają w swoich strukturach informację gospodarczą. Jeśli informacja jest produktem organizacji wytwarzanym przez nią na własne potrzeby, to pochodzi ze źródła wewnętrznego. Przykładem takiego źródła jest informatyka przemysłowa stosowana w przedsiębiorstwach produkcyjnych, która wykorzystując automatykę pomiarową do rejestracji parametrów konkretnych obiektów wytwórczych, tworzy zbiory ich indywidualnych charakterystyk technicznych, ilustrowanych np. wielkościami zarejestrowanych: temperatur urządzeń wytwórczych, dobowego zróżnicowania ich obciążeń, zjawisk biegu jałowego, czasu pracy itp. [Migdał 2007]. W praktyce oznacza to, że informatyka przemysłowa produkuje zasoby informacji technicznej przedsiębiorstwa, które wykorzystywane są przez jego służby techniczne m.in. do: prowadzenia ruchu urządzeń, technicznej oceny pracy i stanu urządzeń, przewidywania ich zachowań, planowania profilaktyki, zakresu remontów, wydłużania okresów między remontami czy modernizacji. Tego rodzaju zasoby informacyjne przedsiębiorstwa stanowią dla niego informację gospodarczą, której wytwarzanie zdeterminowane jest potrzebą inwestowania w technologię wytwórczą i automatykę pomiarową. Zatem informacja techniczna dostępna z informatyki przemysłowej przedsiębiorstwa jest jego kapitałochłonną, świadomą produkcją, uruchamianą w celu zaspokojenia informacyjnych potrzeb własnych reprezentowanych przez służby techniczne organizacji.

Bardzo cennymi zaletami automatyki pomiarowej jako źródła informacji gospodarczej są: precyzja pomiarów i niski poziom błędu pomiarowego, zdolność do całodobowej realizacji pomiarów oraz rejestrowania wyników pomiarowych, gromadzenia i udostępniania danych w czasie rzeczywistym, uniezależnienie wyników pomiarów od czynnika ludzkiego, a wraz z tym od błędów powodowanych niedoskonałością człowieka, jego nieperfekcyjnością, niesystematycznością itp. Zatem jakość informacyjna informacji gospodarczej, której źródłem jest informatyka przemysłowa, gwarantuje imponująco wysoki poziom wiarygodności informacji gospodarczej.

W praktyce jednocześnie z informacją techniczną stanowiącą kluczowy produkt informatyki przemysłowej powstaje produkt „uboczny”, jakim jest informacja ekonomiczna. Pozwala ona na: racjonalne prowadzenie eksploatacji urządzeń wytwórczych, skuteczne planowanie budżetu remontowego, modernizacyjnego, inwestycyjnego; ocenę opłacalności dalszej eksploatacji, racjonalizację poziomu zapasów części zamiennych, wydłużanie okresów między remontami, poszerzanie horyzontów przedsiębiorczości menedżerskiej [Migdał 2007] (dotyczy to np. świadomego przyporządkowywania ciągów technologicznych reprezentujących określo-

ny poziom kosztów ich eksploatacji do obsługi konkretnych zleceń, tj. takich zleceń, których opłacalność realizacji umożliwi zaakceptowanie tego poziomu).

Informacja ekonomiczna będąca pochodną informacji technicznej prezentuje również wysoki poziom wiarygodności i użyteczności praktycznej ze względu na wspólne źródło pochodzenia, tj. dane pomiarowe automatyki odzwierciedlające rzeczywiste parametry obiektów wytwórczych podlegających biznesowej eksploatacji. Racjonalność eksploatacji obiektów produkcyjnych zależy od wielokierunkowego wykorzystania informacji obiektowej, która poprzez wysoki poziom wiarygodności:

- określa realny potencjał wytwórczy przedsiębiorstwa;
- urzeczywistnia celność planowania operacji technicznych i finansowych na mątku produkcyjnym oraz korelacje tych zabiegów ze zdolnością obsługi zamówień rynkowych (zagadnienie ważne np. dla wytwórców energii elektrycznej, którzy w okresach letnich odnotowują spadek koniunktury na ich produkt i prowadzą w tym czasie kampanie remontowe. Jednak w warunkach giełdy energii muszą posiadać zdolność wykorzystywania każdej okazji do sprzedaży energii, niezależnie od utrwalonych przeszłością przyzwyczajień do miesięcy nieprodukcyjnych. Dla tych producentów racjonalność eksploatacji i zdolność wydłużania okresów między remontami w warunkach urynkowania sprzedaży to nowa jakość funkcjonowania, wymagająca strategicznych zmian w systemie działania i obsługi rynku skorelowana z wysoką specyfiką infrastruktury wytwórczej elektrowni);
- jest podstawą: doboru metod racjonalizacji działań techniczno-technologicznych wraz z ich równoczesną ekonomizacją; skuteczności menedżerskich decyzji oraz wzrostu przedsiębiorczości firmy i jej niezawodności w obsłudze rynku;
- jest fundamentem skutecznego konkurowania.

Informacja techniczna jako źródło wewnętrznej informacji gospodarczej jest tylko wybranym przykładem tego, że w przedsiębiorstwach powstaje informacja gospodarcza produkowana na potrzeby zasilania kluczowego procesu biznesowego przedsiębiorstwa. Inne przykłady analizowanej grupy informacji to np. własne badania potrzeb rynku, pozycji rynkowej produktu czy koniunktury. Te jednak już nie osiągają tak wysokiego pułapu wiarygodności ze względu na: niepermanentność procesu badawczego, bezpośrednią zależność danych pomiarowych i wyników badań od czynnika ludzkiego (jego staranności), barierę kosztu badań, która powoduje, że przedsiębiorstwa ograniczają wielkość próby badawczej, zawężają obszar badawczy i upraszczają metodologie badań.

3.2. Zewnętrzne źródła informacji

Skuteczność gospodarcza przedsiębiorstw w decydującej mierze zależy od informacji zewnętrznej. Ten rodzaj informacji gospodarczej charakteryzuje bliższe i dalsze otoczenie działania podmiotu. Nie tylko informuje o natężeniu i jakości konkurencji branżowej, ale także odzwierciedla cechy sytuacji społeczno-gospodar-

czej, będącej źródłem inspiracji tego ile, czego i dla kogo produkować oraz jakimi sposobami i na jakich zasadach sprzedawać, by niezależnie od możliwości konsumentekich i barier pojawiających się w tych możliwościach kontynuować rozwojową działalność gospodarczą. Informacja zewnętrzna jest podstawą rekonfiguracji procesów wewnętrznych przedsiębiorstwa zwiększającą zdolność ich struktury do bezkolizyjnej obsługi potrzeb i oczekiwań konsumentów na warunkach rynku.

Reklama, prasa, radio, telewizja i Internet to współcześnie najpopularniejsze źródła informacji zewnętrznej, które dzięki różnorodności, skali dostarczanych informacji i powszechnemu dostępowi do nich zyskały status autorytatywnych kanałów informacyjnych. Autorytatywnych na tyle, że wyciszeniu uległo zainteresowanie konsumentów informacją zagadnieniem jej wiarygodności. Interesująca jest informacja jako taka, lecz nie źródło danych czy metodologia, w której powstała. Informacja dostarczana rynkowi przez wymienione kanały dystrybucyjne, choć zalewa rynek, to jednak ze względu na jej chwilowy (jednorazowy charakter) nie jest w stanie funkcjonować w roli miary określonego zakresu rzeczywistości występującego w różnych lokalizacjach.

Duża siła oddziaływania rozpatrywanych dystrybutorów informacji na orientację uczestników środowiska gospodarczego jest współczesnym sprawcą społecznego przeświadczenia o wysokiej jakości informacyjnej informacji dostarczanej przez media. Dynamika i masowość, z jaką generowane są informacje wraz z atrakcyjnością form przekazu, okazują się współczesną dźwignią rynku informacyjnego, który realizując się na tym rynku biznesowo, zabiega o pierwszeństwo opublikowania informacji, oferując nierzadko informację o dyskusyjnej gospodarczo jakości (nie sprawdzoną, powierzchowną, tańszą w pozyskaniu, koniunkturalną, niezintegrowaną, nierzadko wybiórczą i nieprawdziwą). J. Oleński zauważył na rynku informacyjnym istotny trend, według którego informacja gorsza wypiera lepszą. Mając na uwadze to zjawisko, łatwo spostrzec, że do wnętrza gospodarki przedsiębiorstwa przedostaje się informacja gorsza, która wnikając do układu procesów organizacji, funkcjonuje w tym układzie razem z informacją źródłową wytwarzaną przez przedsiębiorstwo systemem własnym. W ten sposób procesy przedsiębiorstwa opierają się na informacjach jakościowo nieporównywalnych, dokonując nieoptymalnych dekonfiguracji modelu procesów, co w konsekwencji osłabia zamiast wzmacniać jakość kontaktów przedsiębiorstwa z rynkiem, a w sytuacjach skrajnych powoduje całkowitą utratę porozumienia z rynkiem.

Przykład oddający istotę opisanego zjawiska dobrze ilustrują praktyczne implementacje outsourcingu, który podejmowany przez organizacje gospodarcze na podstawie informacji „gorszej”, rekomendującej outsourcing jako „uniwersalną metodą na problemy z gospodarowaniem”, w praktyce rozczarowywał stosujących outsourcing wywoływanym wzrostem trudności z gospodarowaniem zamiast oczekiwanego skokowego wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstwa [Szkic-Czech 2003; 2005].

Odrębnym kanałem informacji zewnętrznej jest statystyka publiczna. Cechy charakterystyczne informacji gospodarczej dostarczanej rynkowi przez statystykę

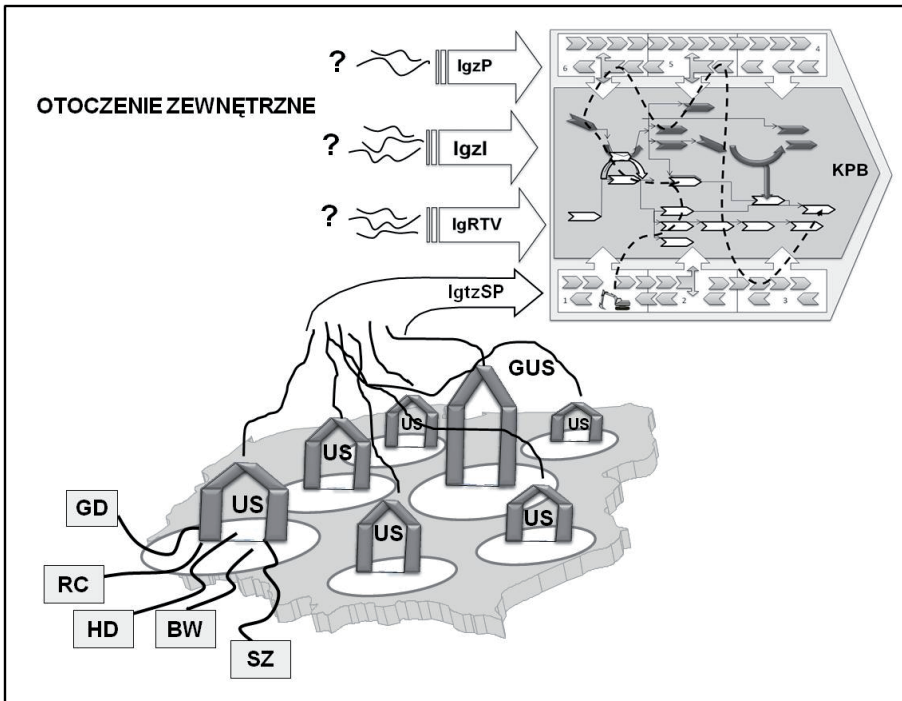

publiczną i potencjał tej informacji do zwiększania konkurencyjności organizacji gospodarczych będą przedmiotem dalszych rozważań.

Informacja statystyki publicznej w integracji organizacji procesowej z rynkiem. Statystyka publiczna jest przede wszystkim producentem informacji gospodarczej i dystrybutorem produktu własnego. Informacja gospodarcza jest kluczowym produktem statystyki publicznej, co oznacza, że statystyka publiczna jest profesjonalnym wytwórcą informacji społeczno-gospodarczej, który w ramach swojego głównego procesu gospodarczego prowadzi badania zjawisk z tego zakresu w sposób ciągły i na dużą skalę. Statystyka publiczna jest systemowo zorganizowana i reprezentuje systemowe podejście do identyfikacji problemów badawczych. Stosuje zunifikowane metodologie i posługuje się algorytmami matematycznymi. Opiera się na reprezentatywnych próbach badawczych. Operuje na standardach danych, zintegrowanych źródłach danych, tj. rejestrach centralnych (np. zbiory USC czy urzędów skarbowych), wysoko zaawansowanych technologiach informatycznego przetwarzania. Przechowuje dane, tworząc usystematyzowane ich zbiory. Reprezentuje standardy cyklicznej prezentacji informacji wynikowych w przekrojach lokalnych i krajowych, które pozwalają na adekwatne porównania natężeń badanych zjawisk w różnych lokalizacjach oraz będących gospodarczo użytecznymi dla **różnorodnych** (a nie tylko branżowych) użytkowników. Ta cecha informacji statystyki publicznej czyni ją kategorią wieloaspektowego i równoczesnego zastosowania. Statystyka publiczna ma zdolność generowania i prezentowania danych ze zbiorów własnych według kryteriów wskazanych także przez indywidualnych użytkowników. Na podstawie własnego, specjalistycznego potencjału intelektualnego i technologicznego może realizować nie tylko badania standardowe w makroskali, ale i badania właściwe dla skali mikro, wynikające z indywidualnych zamówień. Statystyka jest nauką, dlatego statystyka publiczna współpracuje z ośrodkami naukowymi różnych branż w celu doskonalenia systemu i warsztatu wszystkich etapów wytwarzania informacji gospodarczej, a także w celu włączania osiągnięć naukowych i technicznych w proces doskonalenia jakości informacji i zwiększania jej znaczenia dla procesów decyzyjnych praktyków gospodarowania. Szczególne cechy współczesnej statystyki publicznej to także to, że:

- tworzy i bierze udział w budowaniu społeczeństwa informacyjnego [*Spoleczeństwo... 2008*],
- tworzy infrastrukturę informacyjną państwa, obywateli, przedsiębiorców (np. e-sprawozdawczość) [Oleński 2006],
- w coraz większym stopniu uniezależnia prowadzenie badań od udziału człowieka, zastępując go współpracą z właścicielami baz danych spełniających kryteria wiarygodności statystycznej i technologią informatyczną,
- współpracuje merytorycznie i warsztatowo ze statystyką międzynarodową, dzięki czemu wynikom badań statystycznych nadaje globalnie porównywalny i użyteczny charakter. Ten aspekt statystyki publicznej jest szczególnie ważnym zagadnieniem dla praktyków gospodarowania operujących niezależnie od

własnego wyboru na otwartym rynku, którzy konfiguracje modeli procesów swoich organizacji muszą systematycznie orientować na obsługę zjawisk społecznych wynikających z globalizacji rynków i konkurencji.

- Objaśnienia: **IgzP** – informacja gospodarcza zewnętrzna prasa;
IgzI – informacja gospodarcza zewnętrzna Internet;
IgRTV – informacja gospodarcza radio i telewizja;
IgtzSP – informacja gospodarcza zewnętrzna statystyki publicznej;
 KPB – Kluczowy Proces Biznesowy;
 US – urzędy statystyczne,
 GUS – Główny Urząd Statystyczny;
 ~~~~~ – korzenie informacji;
 - - - -> – informacja gospodarcza wewnętrzna firmy;
- GD** – gospodarstwa domowe; **RC** – rejestry centralne (np. USC);
HD – hurtownie danych; **BW** – badanie własne; **SZ** – statystyka zagraniczna

Rys. 3. Nieznajomość źródeł informacji oraz źródła informacji statystyki publicznej

Źródło: opracowanie własne.

Wysoką wiarygodność, a tym samym jakość informacyjną, informacja statystyczna zawdzięcza unifikacji metodologii badawczych oraz standaryzacji źródeł

pozyskiwania danych, które określa odpowiednio dla badanego zjawiska i stosuje do jego pomiaru w każdym z badanych regionów. Ta cecha informacji statystycznej sprawia, że odzwierciedla ona stan faktyczny bliższego i dalszego otoczenia użytkownika informacji na wysokim poziomie dokładności. Zatem implementowana do systemu informacyjnego przedsiębiorstwa może skutecznie wspierać racjonalność rekonfiguracji modelu jego procesów i orientować ten model na obsługę konkretnego rynku odbiorców, dla którego sparametryzowano sytuację społeczno-gospodarczą. Poprzez zasilanie tego modelu realnością danych wejściowych zdolna jest kształtować wewnętrzne procesy przetwarzania przedsiębiorstwa, tak aby w rezultacie tego przetwarzania powstawał produkt o cechach akceptowanych przez rynek. W praktyce oznacza to tworzenie więzi rynkowych, które powstają w wyniku permanentnego przechodzenia informacji z otoczenia do modelu procesów gospodarczych przedsiębiorstwa, w którym integrowane z jego wewnętrzną informacją gospodarczą wywołują synergizację rezultatów podprocesów wytwórczych materializującą się cechami produktu, za który rynek chce zapłacić.

Za sprawą niepowtarzalności swoich cech informacja statystyki publicznej może orientować przedsiębiorstwo na obszary niszy rynkowej występującej czasowo w różnych lokalizacjach i wpływać na dekonfigurację modelu procesów organizacji gospodarczej, tak by nabywała ona zdolności do wypełniania tej niszy swoją aktywnością gospodarczą. Oznacza to, że zasoby informacyjne statystyki publicznej mogą wspierać wzrost konkurencyjności podmiotów gospodarczych, poziom rozwoju regionów i strategie ich współdziałania oparte na eksploatacji zasobów komplementarnych. Istotę zagadnienia dla praktyków wzmacnia fakt wciąż jeszcze niedostatecznie częstego angażowania przez nich informacji statystyki publicznej do wspomaganie decyzji gospodarczych. Nazbyt często praktycy gospodarowania nie wykazują zainteresowania tego typu informacją, a także umiejętności gospodarczego zastosowania zasobów statystyki publicznej. Również nazbyt często statystyka publiczna utożsamiana jest ze statystyką państwową (tj. funkcjonującą w celu wspierania politycznych interesów grup zarządzających państwem), podczas gdy publiczność zasobów informacyjnych statystyki oznacza publiczny dostęp do jej zasobów i usług, w tym badawczych, także o zindywidualizowanym charakterze. Rysunek 3 jest schematyczną ilustracją omówionego problemu. Wskazuje nieznaną źródła, z których pochodzi informacja dostarczana użytkownikom przez wiodące na rynku informacyjnym kanały dystrybucji informacji gospodarczej oraz wskazuje źródła informacji statystycznej statystyki publicznej, tj. producenta i dostawcy informacji gospodarczej.

4. Podsumowanie

Modelowi procesów gospodarczych przedsiębiorstwa nie jest obojętna jakość informacji parametryzująca jego otoczenie. Poziom wiarygodności informacji o charakterze gospodarczym determinuje strategię gospodarowania przedsiębior-

stwa i politykę jego organizacji wewnętrznej, w tym: architekturę procesów gospodarczych, profil biznesowego modelu tych procesów oraz strukturę zasobów w poszczególnych procesach i podprocesach tego modelu. Rzutuje na układ relacji i powiązań wzajemnych między tymi procesami, a także na siłę ich więzi z procesami zachodzącymi na konkurencyjnym rynku. Od jakości zewnętrznej informacji gospodarczej zależy zakres informacji wewnętrznej, jaki przedsiębiorstwo musi produkować do wspomagania poziomu rezultatów procesu kluczowego. Zewnętrzna informacja gospodarcza może skutecznie wspierać symbiozę procesów gospodarczych przedsiębiorstwa z procesami rynkowymi, pod warunkiem że prezentuje wysoki poziom wiarygodności. W przeciwnym razie zwiększa ryzyko gospodarowania konsumentów tej informacją. Dystrybutorzy informacji gospodarczej działający na konkurencyjnym rynku nie gwarantują jakości dostarczanych informacji. Statystyka publiczna jako profesjonalny wytwórca i jednocześnie dystrybutor informacji gospodarczej dzięki systemowemu podejściu do przeprowadzanych badań, przetwarzania, analizy i prezentacji wyników, a także współpracy z ośrodkami naukowymi oraz ze statystyką zagraniczną oferuje użytkownikom wiodący poziom jakości informacji gospodarczej i jej jednoczesną przydatność wielu różnym użytkownikom. Cechy charakteryzujące informację statystyczną statystyki publicznej wyposażają ją w kompetencje wspierania procesów decyzyjnych i restrukturyzacyjnych, a także w zdolność kształtowania struktur modeli procesów biznesowych organizacji procesualnych w sposób pozwalający procesom tych organizacji na zwiększanie symbiozy z procesami zachodzącymi w dynamicznym otoczeniu.

Literatura

- Cyfert S., *Strategiczne doskonalenie architektury procesów w zarządzaniu przedsiębiorstwem*, AE, Poznań 2006.
- Gajda J., Szkic-Czech E., *Systemy pomiaru parametrów ruchu drogowego źródłem informacji statystycznej istotnej dla rozwoju obszarów transgranicznych*, [w:] *Materiały konferencyjne międzynarodowej konferencji GUS „Statystyka publiczna w procesie integracji europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem problematyki obszarów transgranicznych”*, Lublin 2008.
- Grajewski P., *Koncepcja struktury organizacji procesowej*, TNOiK, Toruń 2003.
- Migdał W., *Zasoby informacyjne Informatyki przemysłowej środowiskiem rozwoju przedsiębiorczości górnictwa odkrywkowego w warunkach konkurencji rynkowej*, [w:] *Materiały konferencyjne Polskiego Kongresu Górniczego*, AGH, Kraków 2007.
- Oleński J., *Ekonomika informacji*, PWE, Warszawa 2001.
- Oleński J., *Infrastruktura informacyjna państwa w globalnej gospodarce*, Wydawnictwo Nowy Dziennik i Uniwersytet Warszawski, Wydział Nauk Ekonomicznych, Warszawa 2006.
- Spoleczeństwo informacyjne w Polsce. Informacje i opracowania statystyczne. Wyniki badań statystycznych z lat 2004-2006*, GUS, Warszawa 2008.
- Szkic-Czech E., *Identyfikacja outsourcingu jako problem polskich organizacji gospodarczych*, [w:] *Materiały HCI*, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2003.

- Szkic-Czech E., *Outsourcing w zwierciadle polskich zastosowań – prezentacja autorskich wyników badań*, PTI, Szczyrk 2005.
- Szkic-Czech E., *Informacja i wiedza w kształtowaniu racjonalności działań przedsiębiorstwa poprzez outsourcing*, [w:] *Materiały Polskiego Stowarzyszenia Zarządzania Wiedzą*, Ciechocinek 2007.
- Szkic-Czech E., *Procesowa orientacja organizacji gospodarczej środowiskiem efektywnych implementacji outsourcingu*, [w:] T. Dudycz (red.), *Mikroekonomiczne aspekty funkcjonowania przedsiębiorstw*, Politechnika Wroclawska, Wrocław 2008.

STATISTIC INFORMATION: REINFORCEMENT OF AN ORGANIZATION OF PROCESS ORIENTED BUSINESSES

Summary

The article discusses the problems of information as an economic source of business functioning in conditions of market globalization and competition. The author focuses on informative quality of official (public) statistic information. She considers it as a category reinforcing economic processes of a business and as a tool which enables it to improve process organization oriented on integration of a business with the market where they accomplish a chain of values. The publication underlines a practical significance of injection of statistic information supplied with (public) official statistics to a model of processes of a business, and relates this kind of information to a quality controller of results to achieve, given to our integrated model of economic organization of processes. The author proves that the model of economic processes of a business supported by statistic information increases the level of market adaptation of the business.